

14.3.8

38a → (משנה ג) (מפירין לה נדריה) 39a

1. וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר: מהרנה לו לאשה: אם מאן ומאן אביה לתתה לו כסף: ישקל כמה התולת: שמות כבט-טו
 2. כי ימצא איש נער בתולה אשר לא ארשה ותפשה ושכב עמה ונמצאו: נעתן האישה השכב עמה לאבי הנער: המשנים כסף ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל
 שלחה כל ימיו: דב כבט-טו
 3. שמר פתאים ה' דלותי ולי יהושיע: תהלים פרק קטז פסוק ו

I קנס vis-à-vis נישואין-נערה status of נערה: משנה ג'

a קנס – ריה"ג

i text support: v. 2 (אשר לא אורשה) → once she was betrothed, no more קנס

1 addendum: he derives 50 שקלים for both אונס and מפתה from v. 1 כמה הבתולה

b קנס – ר"ע

i response: v. 2 → if she was never betrothed, קנס goes to father; after אירוסין – goes to her

ii challenge: why not read נערה and בתולה the same way

1 explanation: a בוגרת and a בעולה should still get קנס and receive it themselves

iii defense: ר"ע sees אשר לא אורשה as מופנה to create היקש with v. 1:

1 Purpose: 50(2) → 50(1); (2) שקלים → (1) שקלים

2 Challenge: why read בתולה and נערה as exclusive and אשר לא אורשה as vehicle for ג"ש – why not invert?

3 Answer: in case of נערה and בתולה, her body has changed, unlike ונתגרשה

4 Answer: as per "addendum" above (ריה"ג)

5 contradictory reports of ר"ע's position:

(a) קנס of a נערה ונתגרשה goes to her

(b) קנס ברייתא goes to her father

6 Resolution:

(a) אשר לא אורשה, משנה, although used for ג"ש, retains some "local meaning"

(b) אשר לא אורשה ברייתא is totally removed from its own simple meaning (!?)

(i) Answer: read אשר לא ארוסה (not currently betrothed)

(ii) Challenge: such a girl is מיתה

(iii) Answer: סד"א she would get קנס nonetheless, as the קנס is a חידוש

(iv) Challenge: how would רבה (who maintains that קנס is paid in spite of execution) answer this?

(v) Answer: he must accept ר"ע as reported in the משנה

1. explanation: אשר לא אורשה means "never betrothed" and exclusion addresses recipient of קנס

7 supportive ברייתא: dispute as to whether girl or father gets קנס

(a) explanation: must be a case of נערה ונתגרשה – dispute is ר"ע of משנה vs. ר"ע of ברייתא

II Related discussion: payment of קנס if girl died before גמר דין

a אב"י: no payment – as per v.2 הנערה אבי implies that she is alive at time of payment

b יש בנר בקבר – רבא asked the question

i explanation: if she died before גמר דין and her (theoretical) time to mature elapsed, does the קנס go to her (son) as it would in a case where she matured into בגרות before גמ"ד – or does it remain with father?

ii Challenge: she couldn't give birth if she died before end of נערות (as per נשים of סוגיא – v. 3)

iii Answer: רבא's question means something different:

1 Meaning: if she "reached בגרות" after death and before גמ"ד, is the father removed from the case (→ קנס no)

2 Variation (מר בר רב אשי): does death generate בגרות automatically and immediately

3 Answer (to both questions): תיקו

c Question: (רבא asked אב"י) – if, after אונס/פתי she became betrothed, who gets the קנס?

i Answer: text doesn't state אשר לא ארוסה (i.e. doesn't matter if she's betrothed at time of payment)

ii Challenge: would you say the same if she got married in the meantime?

iii Answer: marriage, like בגרות, removes her from father's domain; אירוסין doesn't, since father maintains stature vis-à-vis הפרת נדרים